

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Mulige fysiologiske eller psykiske effekter av tidlig mor–barn-kontakt

Notat: Hasteoppdrag 2004

ISBN 82-8121-071-0

Tittel Mulige fysiologiske eller psykiske effekter av tidlig mor–barn-kontakt

Institusjon Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Ansvarlig John-Arne Røttingen, direktør

Forfattere Nordheim L, Mørland B

ISBN ISBN 82-8121-071-0

Notat: Juli 2004

Hasteoppdrag

Prosjektnummer Vakt-team: 990/194

Antall sider 3

Oppdragsgiver Fylkesmannen i Finnmark

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten fremskaffer og formidler kunnskap om effekt, nytte og kvalitet av metoder, virkemidler og tiltak innen alle deler av helsetjenesten.

Kunnskapssenteret er formelt et forvaltningsorgan under Sosial- og helsedirektoratet. Det har ingen myndighetsfunksjoner og kan ikke instrueres i faglige spørsmål.

Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten

Oslo, juli 2004

Til: **Karin Straume, Fylkesmannen i Finnmark**

Kopi:

Dato: 29.07.2004

Arkivkode: xx/xxxx

Notat

Fra:

Saksbehandler: **Berit Mørland, Lena Nordheim**

Sign:

Ansvarlig: **Berit Mørland**

Sign:

Ang. Forespørsel om dokumentasjon for mulige effekter (fysiologiske/psykiske) av tidlig mor–barn-kontakt (< 1 uke) etter fødsel, før permanent atskillelse

Kunnskapssenteret har fått ovennevnte forespørsel fra Fylkesmannen i Finnmark i forbindelse med en konkret sak ved Barnevernet.

Vi har forsøkt å besvare henvendelsen, men må ta store forbehold både pga tilnærmet felles ferieavvikling i vår avdeling, at svaret må leveres raskt skal det ha noen relevans, og det er en bred og vanskelig problemstilling.

Søkestrategi

Det ble foretatt søk i Medline og Cochrane Library databaser, se vedlagte søkestrategi..

Studiedesign var systematiske oversikter, kontrollerte forsøk, og observasjonsstudier (Medline).

Identifisert dokumentasjon (> 1000 studier) ble vurdert ut fra titler og sammendrag.

Resultater og konklusjon

En stor andel av studiene omhandler tilstander og tiltak rettet mot for tidlig fødte (premature) barn.

Noen av disse studiene kan imidlertid ha overføringsverdi også overfor normale nyfødte.

Noen av tiltakene er spesifikt studert for normale nyfødte.

"Kenguru care"-hudkontakt mor–barn i timer/første døgn etter fødselen

En rekke studier sammenligner et opplegg med tidlig hudkontakt mellom mor og barn, med "vanlige" prosedyrer hvor barnet

plasseres atskilt et egne barnerom. Målsetningen skal være å lette "the stress of being born", og tiltaket er etterhvert innført som rutine mange steder.

Flere ulike resultat- parametre er testet både hos barn og mor, og følgende effekter av "Kenguru-care" indikeres:

- 1) Mindre skrik og uro hos barnet
- 2) Gunstigere temperaturutvikling hos barnet
- 3) Gunstig effekt på amming og mors holdning til amming den første tiden

Tilgang til råmelk/ colostrum

Dette er et viktig spørsmål i den aktuelle problemstilling, og det foreligger selvsagt mange studier som har sammenlignet morsmelk vs. ulike former for erstatninger og tillegg. Vi har imidlertid ikke funnet noen som konkret sammenligner tilgang til morsmelk begrenset til første uke, med ingen tilgang.

Resultater fra andre studier indikerer imidlertid:

- 1) Råmelk, i motsetning til sukkervann, hadde ingen effekt på skrik og uro i stress situasjoner, men kunne dempe den økte hjerterefkvensen i slike situasjoner
- 2) Råmelk (vs sukkervann) kan nedsette bakteriefloraen og gi lavere bakterieantall i den nyfødtes tarm
- 3) Ingen forskjell på senere IgE nivå (allergi-antistoff) på kumelk vs brystmelk de tre første dagene.

Tidlig mor—barn-atskillelse

Også dette er en bred problemstilling med implikasjoner og studier innen mange fagområder. Ut fra vår søkestrategi er følgende konkrete resultater identifisert:

- 1) Tett mor—barn-kontakt i perioden på sykehuset gir en rask kolonisering med mors bakterieflora i barnets tarm, og dette kan muligens (?) redusere risiko for "sykehus-infeksjoner" i den postnatale perioden.
- 2) Atskillelse fra fødselen er ikke funnet å være assosiert med psykotisk sykdom hos barnet.

Vedlegg:

Mother – infant relations: søkestrategi Cochrane Library

Kontaktperson: Berit Mørland

Søk: Lena Nordheim

Database: Cochrane Library Issue 3 2004

Dato: 27.07.2004

Antall treff: 896

- #1. INFANT NEWBORN single term (MeSH)
- #2. INFANT CARE explode all trees (MeSH)
- #3. (infant:ti next care:ti)
- #4. (infant:ab next care:ab)
- #5. INFANT BEHAVIOR single term (MeSH)
- #6. (infant:ti next behavior:ti)
- #7. (infant:ab next behavior:ab)
- #8. (infant:ti next behaviour:ti)
- #9. (infant:ab next behaviour:ab)
- #10. MOTHER-CHILD RELATIONS single term (MeSH)
- #11. (mother* near babies)
- #12. (mother* near baby*)
- #13. (mother* near infant*)
- #14. (mother* near neonate*)
- #15. (mother* near newborn*)
- #16. (#1 or #2 or #3 or #4 or #5 or #6 or #7 or #8 or #9)
- #17. (#10 or #11 or #12 or #13 or #14 or #15 or #16)
- #18. (#16 and #17)

Råmelk: søkestrategi

- #1. INFANT NEWBORN single term (MeSH)
- #2. INFANT CARE explode all trees (MeSH)
- #3. INFANT BEHAVIOR single term (MeSH)
- #4. (infant next care)
- #5. (infant next behavior)
- #6. (infant next behaviour)
- #7. (#1 or #2 or #3 or #4 or #5 or #6)
- #8. (raw near milk)
- #9. (first near milk)
- #10. (beest or beestings)
- #11. COLOSTRUM single term (MeSH)
- #12. (#8 or #9 or #10 or #11)
- #13. (#7 and #12)